1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 97.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen ƒ 1.60, buiten Assen franco per post ƒ 1,75.

ZATURDAG 3 DECEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Drenthe*,

De voorbereidende werkzaamheden tot de ligting der Nationale Militie voor 1854 willende regelen, en daartoe gelet hebbende op de ten onderwerpe betrekkelijke resolutiën van den 15 November 1826 no. 12 en den 10 November 1827 no. 24, mitsgaders op de verdere, bij vroegere ligtingen gegevene, voorschriften:

Besluit:

Art. 1. enz.

Art. 2.

Gemelde Collegiën van Burgemeester en Wethouders uit te noodigen, om herhaaldelijk, bij publicatie, ter kennis van de belanghebbenden te brengen, dat de manschappen, die bij de Nationale Militie voor *zich zelve* dienen en in den loop van dit jaar, hetzij door *het overlijden van eenen vader of stiefvader, of wel van eene moeder of stiefmoeder, weduwe zijnde, of door eene plaats gehad hebbende regterlijke separatie of echtscheiding der ouderen*, of eindelijk *door overlijden van eenen broeder of broeders*, regt op vrijstelling, overeenkomstig de bepalingen, vervat in art. 21, in verband met art. 91 en 94 der Wet van 8 Januarij 1847 (Staatsblad no. 1), verkregen hebben of mogten verkrijgen en van de dienst verlangen te worden ontslagen, zich daartoe, voor den 15 Januarij 1854, bij request, met overlegging van de noodige bewijsstukken, aan het Bestuur hunner Gemeente behooren te adresseren; met kennisgeving, dat de aanvragen om ontslag, ter zake voorschreven, welke niet vóór den 15 Januarij 1854 bij de Gemeente-besturen ingekomen zijn, of waarvan de bewijzen niet in behoorlijke orde mogten worden bevonden, voor dat jaar niet kunnen worden toegestaan.

Extract dezer, bevattende het 2de artikel, zal van nu tot en met de eerste helft der maand Januarij worden opgenomen in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant.*

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

Is de Engelsch-Fransche vloot al in de Zwarte zee?
Nog onzeker.
Zijn de Turken nog te Kalefat?
Men zegt, dat zij die sterkte beginnen te ontruimen.
Hebben de Russen het fort St. Nicolaas heroverd?
Neen — alle pogingen daartoe — mislukten.
Zullen de Russen weldra den Donau passeren?
Men zegt, dat zij er geen plan op hebben.
Ziedaar, in eenige vragen en antwoorden — geen nieuws.

Maar onze lezers wenschen toch, dat wij iets meer uit de Donau-Vorstendommen vertellen. 't Zij zoo. Wij geven dus het volgende ten beste:

De besluiten, die Fransche en Engelsche oorlogsvaartuigen posten aanwezen in de Zwarte zee, zouden geteekend zijn geweest, maar contra-orders hielden hen nog in den Bosporus. Men vertelde, dat de Russen eenige vaartuigen met graan ophielden aan de Sulina-monding. Europa zou geen erger reden tot misnoegen op Rusland kunnen aanvoeren. Te Constantinopel is de bevolking, van den Sultan tot den straatlooper toe, dronken van oorlogsroem, die uit de Donau-Vorstendommen overwaaide. Het *Journal de Constantinople* vertelt in opgeblazen waan, dat 3000 Turken 30,000 Russen, te Oltenitza genesteld, op de vlugt dreven. De redactie denkt niet aan de knoet! Zij schrijft zeker met het oog op de Engelsch-Fransche vlag. Hoe zal die redactie het maken, als de Jobsboden aan hare deur kloppen, met de tijding, dat de „halve maan" den Donau weder vóór zich heeft. — Zooals men weet, is eene Russische stoomboot, die versterking aanbragt tot herneming van het fort St. Nicolaas, verongelukt. Bovengenoemd *Journal* meldde, dat die stoomboot 1500 man aan boord had. Deze zouden bijna alle verdronken zijn, en die de golven ontsnapten, ten getale van 200 man, werden door de Turken aan den oever ontvangen, en als arrestanten naar Constantinopel gebragt. Bij nadere telling bleek het, dat de boot maar 800 man vervoerde, en de Turken slechts 25 man gevangen namen! De Fransche bladen, die kolossaal liegen ten voordeele der Turken, blozen tegenover het *Journal de Constantinople.* Zooverre is het echter, Goddank! gekomen, dat vele Europeesche bladen zich minder bezig houden met de mededeeling van berigten uit de Donau-Vorstendommen, dan wel met na te sporen en onder elkanderen te twisten, wie het meest gelogen heeft. De diplomatie is weder druk in de weer, althans de dagbladen geven haar veel werk. Eene nieuwe nota, door Engeland en Frankrijk der Verhevene Porte aangeboden, zou op den 14den j.l. in den Ministerraad met algemeene stemmen zijn verworpen.

Ghazi wil den Czaar kastijden! Hij eischt vóór alles geheele ontruiming van de Donau-Vorstendommen door de Russen, en dan schadevergoeding voor de gemaakte oorlogskosten. Als hij echter hoort, dat zijne troepen geretireerd zijn, zal het denkbeeld wel bij hem opkomen, dat dit de regte manier niet is, om schadevergoeding te erlangen.

Verder sprak men te Parijs van eene dreigende Nota, door Engeland en Frankrijk naar Weenen gezonden, en wel over de Oostersche kwestie. 't Zal wel zoo erg niet wezen. Als de beide Mogendheden aan of over den Czaar spreken en schrijven — zijn zij wel verpligt, om aan Odessa te denken. Daar lagen onlangs 400 schepen met graan! De Turksche Regering verbood de uitvoer van graan, in zooverre die niet door de Regering zelve werd bewerkstelligd, en in allen gevalle koren genoeg overlaat tot zaai-zaad.

De nieuwe, zoo 't in der tijd heette, *oorlogzuchtige* Fransche gezant te Constantinopel, heeft zijne geloofsbrieven aan den Sultan overhandigd, en bij die gelegenheid zeer *vredelievend* gesproken. De Sultan blies echter op de krijgs-trompet.

De jongste berigten uit de Donau-Vorstendommen zeggen, dat het Turksche leger zóó door besmettelijke ziekte is aangetast, dat 3000 soldaten daarvan de slagtoffers waren geworden; — dat Arap-pacha zich door 't hoofd schoot, omdat hij Oltenitza moest verlaten; — dat Omer-pacha des Sultans liefste paard, getuigd en gezadeld ten geschenke ontving — dat Arab-Agha, die te Oltenitza een Russisch generaal doodde, door Omer-pacha op het slagveld tot Groot-pacha der artillerie — door den Minister van Oorlog tot kommandant en door den Sultan tot luitenant-kolonel werd benoemd!

Ten slotte: de dagbladen gelooven bijna eenparig, dat de oorlog gedurende den winter zal worden gestaakt. Koude, sneeuw en regen zouden wel beletten, wat Souvereinen en Diplomaten gebieden. 't Is mogelijk, maar wij gelooven nog niet zoo zeker, dat de Russen alleen „defensief" zullen blijven, tenzij men dezen krijgsterm in den zin van een Amsterdamsch blad opvatte: „aanvallenderwijze ageren."

Nog iets: de Sultan, die de geloovigen verraste met de verzekering, dat hij naar het leger wilde vertrekken, en wel — in 't voorjaar! zou nu het plan hebben, om spoedig derwaarts te gaan. Heeft hij reeds een Jobsbode ontvangen en wil hij de troepen door zijne hooge tegenwoordigheid electriseren? Of wist hij van niets en wenschte hij de zijnen te volgen over de brug des roems, die Omer-pacha over den Donau legde? Er zal nog wel een nieuwe „Hatt" of proclamatie in 't licht verschijnen, eer de Sultan werkelijk op reis gaat.

Frankrijk geeft weinig nieuws. Eene nieuwe variatie op het echt Fransche thema: „Vorstenmoord", wordt gehoord, doch niet geloofd. Arrestatien zijn er echter aan de orde van den dag. Die geen plan had tot moord, wordt toch achter de tralien belet, om, als het denkbeeld bij hem oprees, dat uit te voeren! „'t Is voor de securiteit," zei de Drentsche boer — toen hij, de rekening aan zijnen docter ten volle betalende, het uittrekken van een kies *gratis* bedong. De kies was gaaf, maar hij *kon* hem eens zeer doen! Was hij *uit* zijn mond, dan kon hij hem te eeniger tijd daar *in* niet plagen. In Frankrijk brengt men, doch om dezelfde redenen, iemand uit de vrije lucht, binnenskamers. Inmiddels viert het Hof feesten te Fontainebleau.

Engeland levert evenmin belangrijke bouwstoffen voor dit Overzigt, doch de President der Vereenigde Staten is bezig met ons voor een volgende keer te helpen. Hij schrijft zijne „Boodschap". Wij eindigen alzoo deze „Revue" met te geven, wat wij beloofden: een weinig, maar gewigtig kerknieuws uit Duitschland.

Op den kerkelijken brief, door den Aarts-bisschop van Freiburg aan de R.-Catholijken in Baden gerigt en waarvan wij in ons vorig „Overzigt" den hoofd-inhoud mededeelden, vaardigde de Groot-Hertog de volgende circulaire, aan alle ambtenaren toegezonden, uit:

„De verhouding tusschen Staat en Kerk in Baden is geregeld door eene wet van 1803 en 1807, en door eene verordening van 1830, genomen in overeenstemming met de Regeringen der Boven-Rhijnsche kerkelijke provinciën. Die overeenkomsten werden steeds stipt nageleefd tot aan 1851, als wanneer de Aarts-bisschop van Freiburg met de overige Bisschoppen van genoemde Kerk-provinciën onderscheidene wijzigingen voorstelde. De betrokken Regeringen raadpleegden hierover met elkander, en dientengevolge werden er dan ook veranderingen in genoemde verordeningen aangebragt, en over andere onderling beraad uitgelokt.

Die veranderingen waren bijna allen ten gunste van een meer werkdadig Kerk-bestuur, en voor 't geen de Aarts-bisschop nog meer verlangde, stond hem den weg tot overleg open.

Maar wat deed de Aarts-bisschop?

Hij plaatste zich nu op een standpunt, dat elk beraad met de Regering onmogelijk maakte en verklaarde, zonder omwegen, dat hij voortaan geene Staats-wet zou gehoorzamen, in zooverre die zijne wenschen in den weg stond, ja, dat hij zich daartegen openlijk zou verzetten.

Eene vermaning, door de Regering tot den Prelaat gerigt, baatte niets. Hij nam examens af zonder de tegenwoordigheid van een Regerings-commissaris, benoemde pastoors, dáár, waar de Staat er alleen dat regt had, trad dreigend op tegen een wettig benoemd collegie voor de materiële belangen der Kerk en dreigde dat met den ban.

Zulk eene handelwijze is onvereenigbaar met de orde, in welken Staat ook, en kon dus door de Regering van Baden niet worden geduld.

Zij benoemde dus een commissaris, zonder wiens goedkeuring de Aarts-bisschop voortaan niets officieels meer mogt verrigten en hij, die tegen dezen maatregel handelde, werd met straf bedreigd. De Kerkvoogd werd daardoor in niets belet, 't welk volgens de wetten des Lands oorbaar was, maar hem werd de gelegenheid ontnomen, om *eigenmagtig* te doen wat hij wilde, en ook de pastoors bleven, in weerwil van datzelfde besluit, tot gehoorzaamheid aan den Aarts-bisschop verpligt, in zooverre die gehoorzaamheid niet streed met de Staats-wetten.

De Badensche Regering heeft besloten hare regten tegenover de aanmatigingen der Kerk standvastig en zonder oogluiking te handhaven, en hare jongste besluiten zullen van kracht blijven, tot dat de Aarts-bisschop terug keert tot gehoorzaamheid aan de verordeningen des Lands."

Die van deze Kerkelijke kwestie leest of hoort, vraagt altijd: „welke uitwerking heeft nu de *excommunicatio* door den Aarts-bisschop tegen den Opper-kerkeraad en den Regerings-commissaris uitgesproken?" Wij meenen hierop te kunnen antwoorden: „de *excommunicatio minor* ontzegt den R.-Catholiek alle Kerkelijke eere-regten en de sacramenten, tot dat hij vergiffenis van de Kerk erlangt, maar de *excommunicatio major* doet hem geen Catholiek, bijgevolg geen Christen meer zijn, en die geen Christen is, kan in Baden geen Staatsambt bekleeden. Zoo zou de heer Burger de betrekking van Stads-directeur te Karlsruhe en van speciaal Commissaris niet meer kunnen vervullen! Geen wonder dus, dat de bevolking van het Groot-Hertogdom nieuwsgierig was, wat de Regering doen zou? Een geëxcommuniceerde protestant moet nog altijd als Christen worden behandeld. De Regering heeft gevoeld, dat zij spreken moest en maakte daarom aan de leden van den Opperkerkeraad en aan den Commissaris bij Ministerieel schrijven bekend, dat hun gedrag door den Vorst volkomen werd gebillijkt en zij ook door de Regering in het burgerlijke zouden worden gehandhaafd. De Aarts-bisschop heeft daarop een brief aan den Groot-Hertog doen toekomen, waarin hij vooral tracht te doen zien, dat de Regering de kwestie uit een Protestantsch oogpunt beschouwt. Dat noemt hij geheel verkeerd en onder veel betuigingen van trouw en gehoorzaamheid aan de wetten des lands, verklaart hij in zijn verzet tegen de Regering, ten aanzien van deze kwestie, te zullen volharden. Ook de gezamenlijke R. Catholijke geestelijkheid van Freiburg heeft schriftelijk aan den Vorst medegedeeld, dat zij het gedrag van haren Herder goedkeurt en verzoekt tevens, dat de gevangen genomen of verwijderde geestelijken ontslagen of hun de vrije terugkeer vergund mogte worden. Verder hebben eenige Beijersche Bisschoppen, een huldigings-adres aan den Aarts-bisschop van Freiburg gezonden. Daarentegen verklaart de, zoo men zegt, half officieele Pruissische „Zeit," dat, als de R. Catholijke geestelijkheid de leer van den heer Hermann tot rigtsnoer neemt, ten einde hare verhouding tot den Staat te bepalen, er geen Burgerlijk bestuur mogelijk is.

't Zal te bezien staan, wie het meest bij deze kwestie wint. Wij voorspellen: Rome. Immers wat het bezit, zal niet terug genomen worden en overvragen werpt meest altijd eenig

DE VERTELLER ENZ.

De Pommersche boer.

Het volgende verhaal zal men vergeefs onder de groote menigte anecdoten zoeken, welke onder den ouden Frits zijn voorgevallen of aan hem worden toegeschreven. Het leeft als overlevering in den mond der oude boeren in Pommeren voort, en is uit dat land afkomstig. — De voordeeligste handel der landlieden aldaar bestond langen tijd in den verkoop van varkens en gemeste ganzen, die in groote hoeveelheden naar Berlijn, Potsdam of de naaste zeeplaatsen werden verzonden. — De edellieden in Pommeren matigden zich, zelfs in de laatste jaren van den grooten Frederik, het regt aan, hunne boeren ligchamelijk te tuchtigen — een treurig overblijfsel van de langzamerhand afgeschafte lijfeigenschappelijke dienstbaarheid der landlieden. Wel is waar mogt zoodanige barbaarsche aanmatiging niet ter kennis van den Koning komen; maar waar geen klager was, was ook geen regter. De boeren, aan zoodanige behandeling gewoon, zwegen, tot dat eindelijk die wreede gewoonte door bepaalde wetten werd opgeheven. In een dorp, nabij Treptow aan de Rega gelegen, grensde de hof van een' boer aan den tuin eens edelmans. De nalatige tuinier liet de tuindeur vaak openstaan, en daardoor gebeurde het eens, dat het eenigste varken, hetwelk de boer in eigendom bezat, den tuin bezocht en eene vreeselijke verwoesting onder de rozen en tulpen aanrigtte. De vergramde edelman liet den boer dadelijk halen, en hem vijftig stokslagen toedienen, niettegenstaande de arme drommel in het midden bragt en tot verdediging aanvoerde, dat de tuinier de deur gesloten moest houden, dat het varken een beest was, dat geen verstand had, en hij het toch bezwaarlijk aan een touw kon vastleggen. „Komt „uw varken," riep de vertoornde edelman hem na, „nog eenmaal in mijn tuin, dan schiet ik het neêr, en schenk het aan mijne bedienden". Met dit troostend bescheid werd de boer uitgelaten. De tuindeur bleef ondanks dit voorval gelijk vroeger open, en zoo gebeurde het dan, dat het varken andermaal eene wandeling in den tuin, en zich aan de schoone planten te goed deed. De edelman stond juist aan het venster, spoedig greep hij een geweer, legde aan, gaf vuur en het varken stortte ter neder, dat daarna op zijn bevel door de bedienden werd weggesleept. De slag trof den armen boer harder dan de vorige vijftig stokslagen. Een groot deel van zijn vermogen ging daardoor verloren. Hem was onregt gedaan, daarvan was hij overtuigd. Maar een proces te beginnen, den edelman aan te klagen! — daartoe — hij wist dit — behoorde geld en tijd. Geld had hij niet, en tijd — spoedig was de tijd daar, waarop hij met het bedrag van het varken, dat hij dacht te verkoopen, zijn pacht zou moeten betalen. Hij wist ook, dat men zich tot den Koning kon wenden, maar dat dit schriftelijk geschieden moest, zie, dat wist hij ook. Doch de arme drommel kon niet schrijven. wat nu te doen? Hij kocht een vel papier en begaf zich daarmede naar den pastoor van het dorp. „Goeden morgen, heer pastoor," begon de boer, „gij zult zeker mijn voorval reeds kennen van het varken en de stokslagen. Hier is papier, gij hebt ook gestudeerd, maak mij een ding aan den Koning." „Een ding," vroeg de pastoor verwonderd, „wat bedoelt gij mijn vriend." „Och", hernam de boer „zoo'n ding van mijn varken, dat ik den Koning wil geven." „O, eene aanklagte, meent gij" verbeterde de leeraar, „maar ik ben geen regtsgeleerde, ik kan zoo iets niet maken. Doch wat wilt gij eigenlijk met dat ding aanvangen." — Ik ga er mee naar den Koning," antwoordde de eenvoudige landman, „die moet mij helpen, en wanneer gij mij dat ding niet maken kunt, geef mij dan de pen en inkt, dan maak ik er zelf een." — „Maar voor zoo ver ik weet, kunt gij niet schrijven, mijn vriend" — „Wat doet dat er toe," meende de boer, „geef maar aan, de Koning zal wel weten wat ik bedoel." De pastoor haalde nu pen en inkt, de boer zette zich neder en teekende op zijn papier twee vierhoeken. „Dat zijn de beide hoven," onderrigtte hij den pastoor, „hier is de deur (een cirkel trekkende), die de tuinier had behooren te sluiten, hier (eene op den bodem liggende figuur teekenende) mijn varken, en deze hier (een mannetje met een geweer trachtende te teekenen) is de edelman. Zie hier, pastoor, hier hebt gij eene aanklagte, als gij ooit een maken wilt". „Ik dank," zeide de pastoor glimlagchend, „ik zal het onthouden." De boer ijlde met zijne teekening naar huis. Hier bragt hij zijn' zondagsrok voor den dag, en trok dien dadelijk aan. Een reiszak met een groot brood en een potje met gezouten boter werd over den schouder geworpen, een fiksche hagedoornstok voleindigde zijn reis-equipage, en zoo uitgerust, ondernam hij met weinige stuivers in den zak, maar met groot vertrouwen op de regtvaardigheid zijns Konings in het hart, de zestig uren lange reis naar Potsdam. Daar aangekomen, was het eerste wat hij deed een voorbijgaanden burger in zijn Pommersch dialect te vragen, waar de Koning woonde. Vermits het nu te dier tijd niets ongewoons was, dat lieden uit alle standen den Koning persoon-

voordeel af; dat de Regeringen, die het aangaat, vooral dit bedenken: de *leus* is: het *geloof*, het *doel* is: *heerschzucht*.

Latere berigten nopens deze kwestie melden, dat de Groot-Hertog, op het protest van den Aarts-bisschop, ten opzigte van de uitdrijving der Jezuiten, heeft geantwoord:

1o. de orde moet vertrekken, omdat zij het plan verried van bestendig te Freiburg te blijven, zonder de gevorderde toestemming der Regering te vragen.

2o. In de tegenwoordige omstandigheden vooral, kunnen er geene Jesuiten in Baden worden geduld; en ten

3o. Zij zouden er *kunnen* wonen, als men mogt vertrouwen op Uwe Excellentie, maar de houding door Uwe Excellentie tegen de Regering aangenomen, gebiedt vooral, dat de orde vertrekt.

—

In ons vorig Overzigt staat, bladzijde 1, kolom 3, regel 62: Rusland wil „à tout prix" geen oorlog. Dit moet zijn: *Rusland wil niet „à tout prix" oorlog.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN

TWEEDE KAMER DER STATEN GEN.

Zitting van 29 Nov.

In deze zitting zijn weder onderscheidene adressen ingekomen tot ondersteuning van het voorstel der negen leden. De beraadslagingen over de Staatsbegrooting en wel over Hoofdst. V (*Binn.Zaken.*) zijn voortgezet,

De heeren *van Lijnden*, *van Golstein*, *Donker en de Kempenaar* wijzen o. a. op de gebreken, welke de organieke wetten, als de Kieswet en de Prov. en Gemeente-wet bevatten, en achten eene spoedige herziening daarvan noodzakelijk.— De heer *Blaupot ten Cate* deelt de klagten over eene strekking tot verhooging der uitgaven niet, voaral wanneer die strekken tot bevordering en uitbreiding van nijverheid, van kunsten en wetenschappen enz. Hij zal dus vóór dit hoofdstuk stemmen. Intusschen vestigt hij de aandacht des ministers op eenige noodzakelijke werken, o. a. op de kanalisatie van Assen naar Groningen. Ook wenscht hij eenige gunstige berigten te vernemen nopens de spoorweglinien in Friesland, Groningen, Overijssel en Drenthe. De heeren *Reinders* en *Zijlker* spreken in gelijken zin. — De *Minister van Binn. Zaken* zegt, wat meer bepaald het beheer van het departement van binnenlandsche zaken betreft, dat hij dat departement geheel onbevangen en zonder eenige vooringenomenheid heeft aanvaard, met het stellige voornemen, om voort te gaan op het pad, voor zoo ver dit hem scheen goed te zijn, doch met gelijk voornemen, om ook die wijzigingen in de administratie te brengen, welke hem in het belang des lands noodig en nuttig mogten voorkomen. Hij heeft zich tevens voorgesteld, de stoffelijke belangen der natie door ondersteuning van groote werken van algemeen nut, en tegelijk de zedelijke ontwikkeling, voor zoo ver die van de Regering afhangt, door gepaste maatregelen zoo veel mogelijk te bevorderen. En zoo komt hij tot de opmerkingen van onderscheiden sprekers, die hebben aangedrongen op de herziening der organieke wetten. Hij verwijst te dien aanzien naar de zinsnede in de memorie van beantwoording, waarbij te kennen wordt gegeven, dat de tijd der werking van die wetten nog te kort is, om ze nu reeds aan eene herziening te onderwerpen, doch dat wanneer de ondervinding leert, dat eenige wijzigingen noodzakelijk zijn, de vereischte voordragten daartoe zullen worden aangeboden. Dit komt ook geheel overeen met hetgeen de Min. van Justitie zeide omtrent de verkieslijkheid van partiële veranderingen. Dáár, waar het een geheel beginsel eener wet betreft, meent hij dat de tijd nog niet daar is, om daarover reeds nu uitspraak te doen, maar wel, zooals hij zeide, aanvulling of verbetering, waar de ondervinding de noodzakelijkheid daarvan aantoont. Hij kan niet toegeven, dat die gedragslijn in strijd zou wezen met de verklaring van 26 April, ten bewijze waarvan hij de woorden van dat stuk aanhaalt. Zijn voornemen was geenszins, om de handelingen van een vorig bestuur te veroordeelen of te onderwerpen aan eene kritiek, want hij gelooft zelfs, dat het hem weinig passen zou de gebreken aan te wijzen van wetten, welke hij geroepen is, als Minister, toe te passen. — Wat de kieswet betreft, herhaalt hij mede, wat in de mem. van beantw. staat, dat de vraag overwogen wordt of de bezwaren, door verscheidene leden vermeld, door wijziging kunnen worden opgeheven. Hij moet echter opmerken, dat, wanneer door kwade trouw misbruik van eenige wetsbepaling wordt gemaakt, het dan gevaarlijk is, om, op dien grond, tot wijziging van eene enkele bepaling over te gaan, want dat dan ligtelijk wederom misbruik van eene andere bepaling zou kunnen worden gemaakt. — Omtrent den wensch, om bij de toepassing der organieke wetten, minder centralisatie uit te oefenen, dan waarover men klaagde, moet hij zeggen, dat hij is voorstander van de onafhankelijkheid en de autonomie der Prov. Staten en der Plaatselijke Besturen. Bij de toepassing der wetten op dit stuk wenscht hij zoo veel mogelijk de vrije hand aan die instellingen te laten, immers zoo veel als dit in overeenstemming met de wetten kan plaats hebben. — Hij verklaart wijders, naar aanleiding van hetgeen afgeleid is uit zijn gezegde van Zaturdagavond, dat hij niet wil, dat ambtenaren invloed op de verkiezingen uitoefenen; en, hoewel ook hij de onderscheiding moeijelijk acht tusschen den ambtenaar en den kiezer, zoo zijn echter van hem geene waarschuwingen uitgegaan, als waarop een der sprekers scheen te doelen.

Komende tot de opmerkingen, die gemaakt zijn omtrent de begrooting zelve, antwoordt hij: 1o. niet te kunnen toegeven het denkbeeld als of de provincie Groningen minder gelijkmatig bedeeld zou zijn in den aanleg van openbare werken dan andere provinciën. Hij beroept zich daarbij op cijfers niet over *een*, maar over 5 jaren loopende en voegt er bij, dat, afgescheiden daarvan, de regering minder heeft te beoordeelen *waar* het publiek werk ondernomen wordt, maar *welk* publiek werk tot stand wordt gebragt. Alles hangt hier af van de vraag: of het een werk is van algemeen belang, en zoo ja, dan kan het rijk bijdragen verleenen, onverschillig van de plaats of de provincie, waartoe het werk betrekking heeft.

Ten 2o. zegt hij, nopens den stand der aan te leggen spoorwegen in de noord-oostelijke provinciën, — dat hij bij hetgeen vroeger door hem reeds deswege was medegedeeld, nog dit kan voegen, dat aan de nieuwe aanvrage om concessie de voorloopige toezegging is gedaan; dat de termijn daarvan vervallen zal op ult^{0}. Dec. a. s., en dat, indien voor dien tijd de waarborgsom gestort is, de voorloopige concessie zal worden verleend tot den aanleg van den weg van Harlingen naar de Hannoversche grenzen en dat de regering zich daarbij zal voorbehouden aan den concessionnaris de verpligting op te leggen, tot aansluiting van Groningen aan den Rijnspoorweg.

De heer *Storm van 's Gravesande* acht vooral dit laatste van het uiterste gewigt en wenscht die zaak zeer aan te bevelen aan de gezette aandacht der regering. Hij hoopt dat juist dat voorbehoud, waarvan, naar het hem voorkwam, de Minister eenigzins ter loops sprak, op den voorgrond zal gesteld worden.

De heer *Thorbecke* beantwoordt de sprekers, die bedenkingen tegen de organieke wetten gemaakt hebben, voor zoover die op hem van toepassing kunnen zijn. — Er ontstaat daarop eene discussie over de beteekenis van het woord: *reactie*. De heer *Thorbecke*, die aanleiding tot deze discussie heeft gegeven, zegt in antwoord op den heer van Golstein, die gezegd heeft den spr. te willen geruststellen nopens de bewering, dat reactie kennelijk was in sommiger redevoeringen, dat het hem voorkomt, dat die geruststelling is eene *protestatio actui contraria*. Die spr. toch heeft telkens zijne pijlen gerigt tegen wat onder het vorig bewind op het gebied van wetgeving was tot stand gebragt. Zoo dit niet is reägeren, dan weet spr. niet meer welke de ware beteekenis van het woord is. En wat de geruststelling betreft, spr. wenscht die niet. Hij heeft alleen willen constateren, wat hem duidelijk scheen, en het is zeker niet tegen zijn verlangen gekant als de reactie zich duidelijk vertoone.

De heer *de Kempenaar* wenschte wel te weten wat men eigenlijk onder reactie verstaat. Als men feilen in wetten aantreft, dan staat het den wetgever volkomen vrij, die elk oogenblik te doen verbeteren, ja, dan is het de pligt van den wetgever, in het belang van het welzijn van den staat, die feilen uit den weg te ruimen. Elk lid kan ze aanwijzen en zijne opmerkingen aan de regering mededeelen. Zoo deze met de bezwaren instemt, dan kan zij voorstellen daaraan te gemoet komen. Op die wijze sluit men zich aan de tegenwoordige regering aan en ondersteunt haar in hetgeen zij tot bevordering van het geluk der natie mogt noodig oordeelen.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen gesloten en is men tot de behandeling der afzonderlijke artikelen overgegaan. De 49 eerste artt. van het hoofdstuk zijn achtervolgens *aangenomen.*

Zitting van 30 November.

In de zitting van heden heeft de heer *S. v. 's Gravesande* aangedrongen op herziening van de wet op de nat. militie. De heer *Gevers* heeft op verbetering in deze, maar meer nog op herziening der schutterij-wet aangedrongen, die reeds sinds 24 jaar is gevraagd. — De *Minister* heeft te kennen gegeven, dat de Regering voornemens is, om, zoo spoedig mogelijk, eene partiële wet op deze aangelegenheid voor te dragen; — dat het ontwerp daarvan reeds in gereedheid is; — dat van de wet op de nationale militie van 1817 veel behouden kan blijven, maar dat zij, overeenkomstig art, 181 en 186 der Grondwet, wijzigingen zal dienen te erlangen, en dat, in elk geval, eene wet op de militie eene gewijzigde verordening zal dienen vooraf te gaan. — De heer *Godefroi* heeft op de noodzakelijkheid der invoering van de geneeskundige staatsregeling gewezen. — De *Min. van Binn. Zaken* is volkomen overtuigd, dat ook hier dringende voorziening noodig is, Zoodra hij zijne betrekking heeft aanvaard, heeft hij zich het bekende werk der commissie laten voorleggen. Over het algemeen heeft hij zich ~~daar~~mede kunnen vereenigen. Hij is niet vreemd aan het denkbeeld, om de in gereedheid zijnde ontwerpen, met goedkeuring des Konings aan den raad van State te onderwerpen en ze dan later behoudens eenige wijzigingen aan de kamers in te dienen. — De heer *Gevers* heeft aangedrongen op de vaststelling eener wet op de veeartsenijkunde, gelijk in Belgie, tot het tegengaan der empirici. — De *Minister* antwoordt, dat het ontwerp van wet nopens de empirici bij zijne optreding in gereedheid was, maar dat daarin een beginsel was opgeno- men, dat tot onze medische staatsregeling betrekking had, waardoor aan de voordragt nog geen gevolg is gegeven.

Ten aanzien van Afdeeling IV. *Waterstaat en publieke werken* treedt de heer *van der Veen* in algemeene beschouwingen over het nut en het voordeel van den aanleg of aanmoediging van publieke werken van algemeen nut, in het belang der arbeidende klasse. Dergelijke uitgaven zijn productief en van blijvende waarde en uitwerking, veel meer dan amortisatie van schuld of tijdelijke vermindering van lasten, of kunstmatige verhooging van loonen. Die loonverhooging moet alleen, wil zij nut hebben geboren worden uit vermeerdering van vraag naar arbeid en deze volgt uit vermeerdering van ondernemingen, werken enz. Dergelijke zaken te subsidiëren is wijs en voordeelig, het vermeerdert de algemeene welvaart en verbetert den toestand der mindere klassen. — Ook hij wijst echter op de noodzakelijkheid eener gelijkmatige verdeeling, zonder daarom een ponds-pondsgewijze omslag te verlangen. — Hij staat meer speciaal stil bij het nut en de noodzakelijkheid van den aanleg van het kanaal van Assen naar Groningen. Hij wenscht de verzekering te ontvangen, dat het ontwerp tot de subsidie voor dat kanaal spoedig op nieuw worde aangeboden. Hij vestigt voorts de aandacht op den nadeeligen toestand van Coevorden.— Andere leden spreken nog over andere werken. — De Minister van B. Z. zegt, ten aanzien van het Kanaal van Assen naar Groningen en het uitwaterings-kanaal in N. Braband, dat de voorstellen tot beide werken, in het vorig jaar gedaan, ook nu herhaald zouden zijn geworden, maar de regering wil, met het oog op de financiën, liever nog afwachten den loop van hangende financiële voorstellen. Wordt het ontwerp omtrent het uitwateringskanaal op nieuw voorgedragen, dan zal ook het vorige plan nader onderzocht worden. — De beraadslagingen zijn tot art. 71 gevorderd.

— Zr. Ms. gezant te Constantinopel berigt, dat blijkens aan hem gerigte kennisgeving der Turksche regering van 9 dezer, de uitvoer van granen, uithoofde der tijdsomstandigheden, bij wijze van voorzorg, verboden is, bepaaldelijk uit Constantinopel en alle plaatsen, waar zich Turksche troepen bevinden. Er zal evenwel geene verhindering plaats hebben in den uitvoer van reeds aangekochte granen; de handelaren die reeds kontrakten mogten hebben aangegaan, zullen dus niet worden bemoeijelijkt.

— De gemeente-raad te Warffum heeft besloten, de kinderen van behoeftigen, die ter school komen, gedurende dezen winter tweemaal per dag goede boterhammen te doen toedienen. *Prov. Gron, Ct.*

— Op voordragt van den Minister van Kolonien, heeft Z. M. bij besluit van den 29 November, ingesteld eene Staats-commissie, ten einde te onderzoeken, welke maatregelen, met het oog op den tegenwoordigen toestand der slaven-bevolking in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, door de Regering kunnen en behooren te worden genomen, met opdragt aan die Staats-Commissie, om van hare bevinding verslag te doen, onder bijvoeging van de voorstellen, waartoe dat onderzoek mogt aanleiding geven, en heeft benoemd tot voorzitter derzelve commissie den heer J. C. Baud; tot leden, de heeren: J. C. Rijk, Mr. G. Groen van Prinsterer, Mr. J. Heemskerk Bzn., R. F. Baron van Raders, R. H. Esser, Mr. P. Fiers Smeding, Mr. A. Brugmans en G. C. Bosch Reitz.

— Den 29 Nov. is voor de eerste kamer der Arrond.-Regtbank te Amsterdam een aanvang gemaakt met de behandeling van het geding over de Haarlemmermeer, tusschen de stad Leyden als eischeres en den Staat der Nederlanden als gedaagde. De stad Leyden had hare belangen aan de heeren Mrs. A. Brugmans en S. P. Lipman, de Staat de zijne aan de HH. Mrs. Faber van Riemsdijk en F. C. Donker Curtius, advokaten te 's Gravenhage, toevertrouwd. Omtrent deze belangrijke zaak deelen wij mede, dat reeds door den heer Luzac bij de eerste plannen tot droogmaking der Haarlemmermeer op de regten van Leyden is gewezen, waarvan het gevolg was, dat aan Leyden in 1843 eene som werd aangeboden, ten einde het deze pretense regten zou opgeven; dit is door Leyden geweigerd en deze stad heeft later herhaaldelijk toen men met de droogmaking daadwerkelijk een aanvang had gemaakt, daar tegen geprotesteerd en eischt nu bij dagvaarding van 21 Junij 1851 het rustig genot van bijna alle landen in de Haarlemmermeer gelegen, met veroordeeling van het land in zoodanige kosten, schade en interessen als door zijn eigenmagtig handelen mogten zijn veroorzaakt.

— Te Arum, 1½ uur bezijden Harlingen, staat bij een landbouwer eene buitengewoon zware vette kween, waarvoor door H. van Rijn, vleeschhouwer te Groningen, *f* 850 is geboden, doch welke koop niet is gesloten, daar de eigenaar het dier tot dien prijs niet wilde laten gaan. *Pr. Gr. Ct.*

— Overeenkomstig den in de afdeelingen der Tweede Kamer geuiten wensch, heeft de regering, met wijziging van de oorspronkelijke voordragt, het tijdstip, waarop de schorsing der hoogere regten van invoer zou eindigen, van 1 Julij verlengd tot 1 October 1854, en voorts ook in art. 2 van het ontwerp eene vermindering van het inkomend regt op rijst voorgesteld, te weten: *drie* centen voor de 100 pond, en *twee* centen voor de 100 pond in doppen of paddie; alsmede een verminderd regt op brood, beschuit en meel van alle graansoorten, vermicelie, makaroni, semoule en zemelen, ten bedrage van *f* 4,10 per 100 pond,

— Men leest in *de Waakzaamheid*: De Jezuiten rigten op vele plaatsen in Silezië, Westphalen en elders zoogenaamde maagden-vereenigingen (*Jungfrauenbunde*) op. Het zijn kringen van meisjes, die *bij handslag* zekere geloften afleggen.

— Als eene bijzonderheid is te M........., opgemerkt geworden, dat zich aldaar drie Chefs der korpsen in garnizoen bevinden, die de inspectie over hunne manschappen met een lorgnet houden. *Kamp. Ct.*

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal, heeft 1 Dec. de volgende nominatie opgemaakt uit de sollicitanten naar de betrekking van lid der Algemeene Rekenkamer; *eerste kandidaat*: P. J. Bachiene te Houtenisse; *tweede kandidaat*: I. L. Pfister, te 's Gravenhage; *derde kandidaat*: H. M. van Eyk, te Amsterdam.

— Volgens telegrafische dépêche, zou den 23 Nov. bij Smirna een der schepen, behoorende tot het Nederlandsche smaldeel, schipbreuk hebben geleden.

— Het berigt van het overlijden van den Ingenieur *Ericson* bekend door zijne Calorische uitvinding, schijnt zich niet te bevestigen.

's Gravenhage, 29 Nov. In de zitting van den gemeenteraad alhier van heden, is met algemeene stemmen, met uitzondering alleen van die van den heer Varkevisser, na discussie *aangenomen* het voorstel van den heer de Pinto, ondersteund door de heeren van der Duyn en Gebel, strekkende dat de raad zich bij adres wende tot Z. M. den Koning en de beide Kamers der Staten-Generaal, ten einde te verkrijgen opheffing van de bepalingen, die eene vrije uitoefening der visscherij in den weg staan.

— Men verneemt, dat het ontwerp van wet nopens het armbestuur onlangs bij den raad van state is behandeld, en dat het eerstdaags aan de Tweede Kamer der Staten Generaal zal worden aangeboden.

— HH. KK. HH. prins en prinses Frederik, benevens de jeugdige prinses Maria, HD. dochter, zijn gisteren ten 12 ure in goeden welstand van Berlijn in deze Residentie aangekomen.

Leiden, 1 Dec. De vierde verkooping van gronden van den Haarlemmermeerpolder heeft op den 29sten Nov. jl.

---

lijk naderden en hem requesten overhandigden, zoo vond de Potsdammer burger de vraag des boers niet vreemd. Vriendelijk voerde hij hem door eenige straten naar het paleis des Konings. „Hier landman", zeide hij, terwijl hij naar het slot wees, „hier woont de Koning. Ga maar eenige trappen die breede steenen daar op, en dan zal men u wel teregt wijzen." De boer bedankte zijnen geleider en beklom kloekmoedig den marmeren stoep. Aan den ingang, die naar de vertrekken des Konings voerde, stond een grenadier als schildwacht. De boer wilde er door gaan, maar de grenadier hield hem tegen, met de vraag - „Wat wilt gij hier, mijn vriend? Hier mag men zoo niet binnen loopen?" — „Ei, wat," antwoordde de boer „ik moet naar den Koning." — „Gij bij den Koning?" vroeg de schildwacht, „gij dwaalt man. marsch voort," — „Ik wil niet," riep de boer, wat ik bij den Koning te doen heb, gaat u niet aan, dat heb ik zelfs niet aan mijn oudje (vrouw) gezegd en zal het u niet aan de neus hangen." „Vlegel!" riep de grenadier op zijne beurt. In dit oogenblik trad de Koning met den Gouverneur van Potsdam en andere officieren uit het vertrek om zich naar de parade te begeven. De schildwacht presenteerde het geweer. „Wat is hier te doen?" vroeg de monarch en de boer, den hoed op zijn stok ronddraaijende, antwoordde dadelijk: „Zie die soldaat daar wil mij niet inlaten, en ik moet toch mijnen Koning spreken." — „Is dat dan zoo dringend?" vroeg de Koning verder. — „Dat geloof ik," hernam de eenvoudige boer, „het is wegens mijn varken, dat de jonker heeft doodgeschoten en wegens de vijftig stokslagen, die hij mij heeft laten geven." De Koning haalde lagchend een snuifje en zeide: „Weet gij wat vriend, kom binnen, ik zal u bij den Koning brengen." De officieren het teeken tot vertrek gevende, trad hij met den boer in de zaal. „Zie zoo," zeide nu de monarch, „zeg mij thans wat gij hier komt doen, want ik ben de Koning." — „Ik heb het dadelijk wel gedacht." antwoordde de boer onverschrokken, „dat gij de Koning zijt; want de soldaat heeft dadelijk den mond gehouden, toen gij buiten kwaamt." Op deze woorden nam hij den reiszak van den schouder, opende hem, en terwijl hij den Koning de bewuste teekening overhandigde, voegde hij er bij: „ik heb het zoo wat op het papier gebragt; gij zult wel weten hoe mijne geschiedenis zich heeft toegedragen." De Koning opende het papier, beschouwde de figuren eenige minuten, en zeide eindelijk: „Vriend, ik moet u bekennen, dat ik daaruit niet kloek kan worden. Zeg mij aldus in korte woorden, wat dit beteekent." „Och, zie toch eens." demonstreerde de boer, zich digt achter den Koning plaatsende, en wees tot beter onderrigt meermalen op het papier, terwijl hij hem zijn voorval verhaalde. — „'t Is wel, 't is wel: antwoordde de vorst lagchende, „ik zie reeds, dat u onregt is geschied, gij zult geholpen worden. Maar op het oogenblik heb ik bezigheden: ga daarom een weinig in de stad wandelen, bezie, de merkwaardigheden, en kom ten twee ure weder, dan zult gij bescheid hebben." De Koning trad den stoep af, achter hem de boer, die aan een hofbediende vroeg waar de markt was. Deze, door 's Konings nabijheid regt vriendelijk, wees hem beleefd den weg, en daar was onze boer in zijn element, daar kon hij zich als een man van kennis voordoen. Hij vroeg dadelijk naar de koornprijzen, kocht eene haring, welke hij tegen een marktpaaltje leunende, opat. Met aandacht luisterde hij naar het klokkenspel van de naaste kerk, en maakte allerhande beschouwingen over het verschil tusschen zijn dorp en het prachtige Potsdam, Eindelijk sloeg het twee uren en ijlings begaf hij zich op weg naar den Koning. Aan de schildwacht zoowel als aan de bedienden was bevolen geworden, den boer onaangemeld binnen te laten. De Koning zat reeds met zijne Ministers en Generaals aan tafel, toen de boer binnentrad „Goeden dag! Smaakt het wat?" luidde zijn vriendelijke groet. De Koning wees met de hand naar een afzonderlijk tafeltje, waaraan de boer ook dadelijk plaats nam, nadat hij zijn reiszak van den schouder genomen en onder het tafeltje gelegd had. Door den reuk der spijzen werd ook zijn eetlust opgewekt, hij opende den zak, nam het brood er uit en nadat hij er met zijn knipmes een geweldig stuk had afgesneden, begon hij met zooveel smaak te eten, dat men hem in het voorvertrek wel kon hooren. De reeds genoten haring en thans de gezouten boter veroorzaakten hem dorst, en daar hij zag, dat de pagen den Koning wijn bragten: naderde hij dezen, klopte hem op den schouder en zeide „Laat mij door de jongens ook iets te drinken geven, ik heb een duivelschen dorst." De Koning zich van lagchen bedwingende wenkte den page, die den boer dadelijk een beker wijn bragt. De Pommersche landbouwer had nooit wijn gezien, veel minder gedronken. „*Blitz tausend*" riep hij uit. „dat is kostelijk bier! Als ik mijn kruik bij mij had," dan zou ik mijn oudje ook iets er van meebrengen, en daarop ledigde hij den beker, gaf hem terug, begaf zich naar zijn tafeltje en zette zijn maaltijd voort. Inmiddels trok de Koning des boeren teekening uit zijn rokzak, en gaf haar den Minister van Hertzberg over, om zijne meening te vernemen. Deze beschouwde het papier hoofdschuddend en gaf het den naast hem zittenden ter inzage.

ple Lisse plaats gehad. Van de 780.61 bunders in veiling gebragt, zijn 583.65 bunders verkocht voor ƒ 244.900. De verkoop van 196.96 bunders is opgehouden.

Raamsdonk, 27 Nov. De cholera die alhier vele slagtoffers gemaakt heeft, en zoo veel schrik verwekte, dat men bijna niemand tot oppassing der lijders krijgen kon, schijnt thans geweken.

Enschedé, 26 Nov. Terwijl men uit Drenthe berigt, dat op sommige plaatsen de uitgezaaide rogge hier en daar kwijnt, kunnen wij uit deze streken verzekeren, dat zij uitmuntend staat. In Drenthe heeft men de oud-vaderlijke gewoonte, zoo vroeg mogelijk uit te zaaijen, en dit trof juist den tijd, dat het land door den aanhoudenden gevallen regen, te veel water bevatte. Dit gevoegd bij eene koude temperatuur, is met de ellendige waterlozingen de bepaalde oorzaak van de daar kwijnende rogge: zij is verkleumd. In Twenthe is men gewoon zich naar de wisselingen der stoffelijke belangen te schikken; men zaait veel later dan vroeger, omdat men heeft opgemerkt, dat sedert de ziekte der rogge in 1846, de laat gezaaide de meeste vrucht geeft, daardoor hebben wij nog 3 schepel van de vim kunnen dorschen, en het ned. mud weegt 150 à 160 halve ned. pond. *(Amst. Ct.)*

Veendam, 27 Nov. Onderscheidene ladingen mosselen zijn alhier aangebragt, om daarmede de landerijen te bemesten. Men is van oordeel, dat dit aan de verwachting zal voldoen, uithoofde de innerlijke stof veel vette bestanddeelen bevat, en zouden de arbeiders daardoor naderhand, door het opzoeken der schalen nog eenig werk bekomen. *N. R. C.*

— Hetgeen de Landbouwkundige Courant zegt, van de proeven die men in Beijeren heeft genomen, om rogge tegelijk met zomer-gest uit te zaaijen, is reeds al vroeger hier ter plaatse in practijk gebragt; want reeds in de maand September dezes jaars, heeft B. Dekker, ingezeten dezer gemeente, zulks bewerkstelligd in zijn tuin, gelegen achter deszelfs huizing. Deze heeft dan ook op een wel toebereid stukje grond, gerst en rogge door elkander gezaaid; de gerst is thans ruim 1½ voet hoog opgeschoten, en kan aldus worden gemaaid, **en tot veevoeder worden gebruikt, terwijl men verwacht**, dat de rogge in het aanstaande voorjaar even goed zal doorgroeijen. *Veend. Ct.*

Groningen, 1 Dec. Sedert de vorige opgave zijn bij de plaatsel. geneesk. comm. aangegeven 2 nieuwe cholerazieken, 2 overleden, 2 hersteld; blijvende alzoo nog 3 in behandeling.

— Bij Koninkl. besluit van 24 Nov. jl. is vergunning verleend: 1o. aan het gemeentebestuur van Veendam, tot aanleg van een grindweg, leidende van de scheiding met de gemeente Wildervank, langs het Westerdiep over Muntendam, naar Zuidbroek, aansluitende aan den aldaar bestaanden provincialen kunstweg, en langs het Oosterdiep tot de Medemerklap en verder naar Muntendam; 2o. aan het gemeente-bestuur van Meeden, tot aanleg van een grindweg van de Medemerklap, over Meeden en Westerlee, tot den weg van Scheemda naar Winschoten bij de Kloosterstil.

Dedemsvaart, 1 Dec. Gedurende de afgeloopene maand November zijn van dit kanaal afgevaren 1056 vaartuigen, zijnde 52 meer dan in de maand October, leverende met de afvaart in de vorige maand een totaal op van 6625 vaartuigen, meest alle beladen met turf.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs, 28 Nov. De prijzen der granen dalen op genoegzaam alle markten des rijks, ten gevolge van de groote toevoeren van den nieuwen oogst.

ENGELAND.

Volgens officiële opgaven bedroeg het getal landverhuizingen uit Engeland in 1852 als volgt:

Naar Australië en Nieuw-Zeeland 87,881, naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika 244,261, naar de Britsche koloniën in Amerika 32,876, en naar andere landen 3749. Gezamenlijk beloopt dit getal 368,767 zielen, dus een gemiddeld verlies voor dit rijk van iets meer dan 1000 personen per dag. In weerwil van die vermindering is de bevolking van Groot-Brittannië van vijf tot vijf jaren ongeveer met een millioen gestegen, **zoodat zich het cijfer der bevolking sedert een halve** eeuw bijna verdubbeld heeft. In het jaar 1801 telde Groot-Britannie toch naauwelijks 11 millioen inwoners, terwijl de algemeene volkstelling in 1851 reeds een getal van over de 21 aanwees.

Londen, 28 Nov. Men gelooft voortdurend aan lord Aberdeens sympathie voor Rusland, en men maakt zich vrolijk met eene niet onaardige satire, die ten zijnen koste de vorige week in de wandeling kwam. De lord wordt voorgesteld als in den zwaren mist van Donderdag j.l. huiswaarts keerende; hij schelt daardoor per abuis aan het hôtel der Russische ambassade aan, en geeft op ondubbelzinnige wijze zijne blijdschap te kennen, dat hij 'thuis is.

— Den 27 Nov. werd de godsdienstoefening in eene der schamele gemeenten van de zoogenaamde Dissenters alhier, geleid door een voorganger van bijna honderd en zeven jaren, G. Fletscher genaamd. Zijn verjaardag is 2 Februarij 1854 als wanneer hij zijn 107e jaar zal bereikt hebben. Hij predikte drie maal met eene stem zwaarder dan van een gewoon man. Zijn haar is niet grijs, zijne gestalte regt en zijne lengte even onder zes voeten.

DUITSCHLAND.

De Badensche regering heeft beslag gelegd op de kerkelijke inkomsten des aartsbisschops, en wel ten gevolge van het laatste protest van dien prelaat, welke maatregel echter, in zoo verre het voorgestelde doel niet bereikt heeft, doordien rijke Katholieken, en onder deze zelfs een vorstelijk persoon, den bisschop eene ondersteuning van 40,000 fl. hebben toegevoegd. Ook de aartsbisschop van Parijs zou hem 30.000 fr. hebben aangeboden, **ten einde in staat te zijn om in zijnen wêerstand** te kunnen volharden.

— Tot den gevangen zittenden vicaris-generaal en andere hooge geestelijken, wordt niemand toegelaten. De eerstgenoemde is bovendien tot eene geldstraf van 1200 fl. veroordeeld wegens het doen afkondigen der excommunicatie van de leden der hoofd-commissie en andere ambtenaren des staats. Naar men uit Zwitserland verneemt, beijvert zich de ultramontaansche partij aldaar, om hare sympathie voor den aartsbisschop van Freiburg aan den dag te leggen; hare dagbladen drukken openlijk hare goedkeuring uit over de handelwijze van dien prelaat, daarbij niet ondiudelijk te verstaan gevende, dat men ook van de Zwitsersche regering verwacht een spoedig herstel der kerk in hare onbetwistbare regten.

— Te *Kalsruhe* liep het gerucht, dat het conflict tusschen de Regering en den Aartsbisschop van Freiburg spoedig zou geschikt worden.

— De Badensche Regering heeft zich tot Rome gewend, en bij de bestaande geschillen de bemiddeling van den Roomschen stoel ingeroepen.

Weenen 27 Nov. Volgens geruchten zou de Oostenrijksche regering hare krijgsmagt op de grenzen op nieuw versterken.

BELGIE.

Te Gent is dezer dagen mevrouw de weduwe de Cock overleden, welke verscheiden millioenen heeft nagelaten. Naar men zegt heeft zij bij haren uitersten wil aan elk harer vier dienstboden de som van 100.000 francs vermaakt, en 400 francs rente aan ieder der ruim vierhonderd werklieden in hare linnenfabriek; de fabriek zelve is het deel geworden van een der meesterknechts, en al het materieel enz. der fabriek dat van een anderen meesterknecht. Het huis, waarin zij woonde heeft zij aan eene harer nichten vermaakt, en al het overige harer bezittingen aan den heer Coppee, die geen bloedverwant van haar is.

PORTUGAL.

De Koning heeft het regentschap gedurende de minderjarigheid van zijnen zoon, die 16 jaren oud is, aanvaard met eene proclamatie, waarin hij o. a. zegt: Ik zweer ook trouw aan Koning don Pedro V, mijn veel beminden en geëerbiedigden zoon, en hem de teugels van het bewind in handen te zullen geven **zoodra hij zijne meerderjarigheid zal hebben bereikt.**

TURKIJE.

De nieuwe door Frankrijk en Engeland ontworpen voorstellen tot schikking der geschillen tusschen Turkije en Rusland, zijn, gelijk men weet, door lord Stratford Redcliffe aan Reschid Pacha ter hand gesteld, die daarop eenvoudig antwoordde, door den Engelschen gezant de eerste bulletins toe te zenden nopens de oorlogs-operatiën aan den Donau. Uit die handelwijze bleek het, dat Reschid Pacha zelfs niet voornemens was de zaak aan den ministerraad te onderwerpen. Hij is echter later van zienswijze veranderd, en heeft in den avond van 14 November een ministerraad belegd, waarin deze voorstellen werden behandeld, om ten slotte met *algemeene* stemmen verworpen te worden. De ministerraad moet tevens besloten hebben, dat aan den Engelschen gezant zal worden geantwoord; „dat de raad welligt bereid zoude zijn in eene schikking te treden, wanneer men de zaken op haar vorig standpunt terugbragt, de Russen de Donau-vorstendommen ontruimden, aan Turkije schadevergoeding werd gegeven voor de belangrijke kosten, die men haar genoodzaakt heeft te maken en haar tevens vergoeding wordt geschonken voor de beleedigingen, die haar, zoowel in de proclamatiën des Keizers van Rusland als door de bezetting der Vorstendommen, zijn aangedaan."

— Het schijnt thans meer en meer te blijken, dat de terugtogt der Turken over den Donau bepaald is geschied op bevel van den Sultan, daartoe bewogen door de voorstellingen van de gezanten der vier mogendheden, die in de operatien van Omer pacha eene belemmering voor hunne pogingen tot behoud van den vrede zagen.

— Volgens een telegrafisch berigt uit Constantinopel van 21 Nov is de nieuwe Fransche gezant in een schitterend gehoor bij den Sultan ontvangen, en heeft toen eene rede uitgesproken, waarin hij zich ten gunste van den vrede heeft uitgelaten, onder voorwaarde nogtans, dat deze verkregen kan worden met behoud van de integriteit en de onafhankelijkheid van Turkije. De Sultan heeft deze rede beantwoord en volhard bij zijn eisch tot terugtrekking der Russische troepen en hunne ontruiming **uit de Donau-Vorstendommen.** Zes Fransche en Engelsche stoombooten zouden in de Zwarte Zee kruisen.

CHINA.

In een brief van den Secretaris der Engelsche legatie te Washington wordt, naar luid van berigten uit Peking, gemeld, dat de Keizer van China den 2 Aug. uit zijne Hoofdstad naar Tartarye was gevlugt, en dat de insurgenten destijds niet meer dan zes dagmarschen van die stad waren verwijderd.

SPANJE.

Men voorziet in Spanje eene ontbinding van de kamers, indien de oppositie volhardt in de vijandige houding, welke zij van den beginne af tegenover het kabinet heeft aangenomen.

SARDINIE.

In Piemont zijn de verkiezingen voor de nieuwe Kamer reeds begonnen. Ook hier doet zich het verschijnsel voor, dat de kerkelijke partij en de radicalen elkander de hand reiken tot bestrijding van de constitutionele partij.

DRENTHE.

Assen, 3 Dec. Wij meenen onze lezers bijzonder te moeten wijzen op het hiervoren geplaatst verslag van het geen jl. Dingsdag bij de Tweede Kamer is gesproken over de zaak der spoorwegen in de Noord-Oostelijke Provinciën des Rijks; het blijkt daaruit, dat er aan eene nieuwe aanvrage voorloopige concessie is verleend, mits voor 1 Jan. e. k. de waarborgsom worde gestort.

* Door het klassikaal bestuur van Assen is den 30 Nov. geëxamineerd en toegelaten, als Godsdienst onderwijzer, W. J. van Lemel, thans onderwijzer der jeugd te Tinaarloo.

— Volgens een berigt in de *Gron. Ct.* heeft de Raad der gemeente Odoorn den 28 Nov. besloten, dat er een gemeentelijk tractament aan een te beroepen geneeskundige zal worden verleend. Dit besluit is voor alle ingezetenen dier gemeente, maar voor de geringe volksklasse en de diaconie-kas in het bijzonder van onberekenbaar belang. Men meent, dat een bekwaam doctor daar wel eene aanzienlijke praktijk zou kunnen bekomen, te meer daar de gemeente van jaar tot jaar in aanbouw en bevolking toeneemt.

— Gisteren zijn alhier, bij de stemming voor een lid van de Tweede Kamer, 63 kiezers opgekomen.

— Het verheugt ons te kunnen berigten, dat wij van eene vriendelijke hand de mededeeling hebben ontvangen, dat den 28 Nov. j.l. door de Drentsche Veen- en Midden-Kanaal-Maatschappij het waarborg kapitaal ad ƒ 50,000 is gestort. Wanneer nu door het Dept. van Binn. Zaken de bestekken zijn goedgekeurd, zal met de werken een aanvang kunnen worden gemaakt. Reeds geven eenige voorbereidende werkzaamheden, als het oprigten van eene keet, het aanvoeren van kruiwagens, etc. etc. aan den arbeidsman de aangename zekerheid, dat hij aan deze nuttige onderneming weldra overvloed van werk zal kunnen bekomen.

— Door het bedanken van den Predikant *van Baumhauer* te Geervliet, voor het op hem te Zwolle uitgebragte beroep, is aldaar een nieuw twaalftal geformeerd, bestaande uit de heeren: *J. B. H. Heerspink*, pred. te Gieten; *G. L. van Loon*, pred. te Edam; *W. Th. van Griethuijsen*, pred. te Waddingsveen; *C. I. Brutel de la Rivière*, pred. te Grootebroek; *E. Cats Wor*, pred. te Enkhuizen; *B. ter Haar Romenij*, pred. te Gouda; *G. P. Kits van Heijningen*, pred. te Oudewater; *H. Uden Masman*, pred. te Meppel; *H. Oolgaardt*, pred. te Zwartsluis; *T. Poortman*, pred. te Leerdam; *H. C. Voorhoeve*, pred. te Harlingen; *H. E. Stenfert Kroese*, pred. te Spanbroek en Opmeer. *Pr. Ov. Ct.*

— Men zal zich herinneren, dat *Jantje Bulk*, vrouw van *H. Menting* te Zuidlaren, door de Regtbank te Assen, en vervolgens in appel door het Hof tot 1 jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens diefstal van twee beschuiten. Op het daartoe ingediend adres heeft *de Koning deze straf verminderd* tot acht weken gevangenisstraf.

— In de vergadering van het Departement Assen der Maatschappij van Nijverheid van 30 Nov. jl., heeft de in het vorig no. dezer Courant vermelde uitreiking van de gouden medaille aan de heeren *van Roijen* plaats gehad; door den Voorzitter den heer Mr. *J. A. G. Baron de Vos van Steenwijk* is, nadat de bekroonde heeren door twee leden in de vergadering waren binnengeleid, onder eene plegtige aanspraak, de medaille overgereikt, waarop door den heer *S. van Roijen* van Diever op eene gepaste wijze werd geantwoord. Het is niet zonder belang voor de lezers dezer Courant den inhoud dier prijsverhandeling, welke voor Drenthe zeer belangrijk is, en waarvan men de uitgave in het Tijdschrift der Maatschappij met belangstelling te gemoet ziet, te kennen. Wij laten daarom hier volgen den letterlijken inhoud der vraag:

Men vraagt eene, voor het algemeen bevattelijke, berekening, zoo mogelijk op genomen proeven of eigen waarnemingen gegrond, van het voor- of nadeelige van het afplaggen van heidegronden tot mest-vermeerdering, inzonderheid met betrekking tot de vraag, of die heidegronden ook met meer nut tot andere oogmerken konden gebruikt worden (tot weide- bosch- of bouwland), en op welke wijze alsdan zoude kunnen worden voorzien in de behoefte van mest, die anders uit de heideplaggen verkregen wordt. Alles ten betooge

1°. *Dat de heideplaggen tot bemesting kunnen gemist worden.*

2°. *Ten bewijze, dat de grootere, zoo verkregene waarde van het gebruik der heidegronden, meer bedraagt dan de onkosten enz., uit het, op eene andere wijze bemesten der bouwgronden voortvloeijende, al hetwelk alzoo zoude kunnen strekken tot aanwijzing van eene voorname reden ter aanbeveling der ontginning van de in Nederland nog veel te algemeene heidevelden.*

— Men verneemt, dat ook de Kamer van Koophandel te Leeuwarden haare adhaesie heeft betuigd aan het bekende voorstel der 9 leden, voorzooverre het betreft de afschaffing van het tonnegeld.

— Het Congres voor de zaken van het armwezen, zal na afloop van het 9de Landhuishoudkundig Congres, niet te Assen, gelijk vroeger abusievelijk is medegedeeld, maar te Groningen worden gehouden.

* **Smilde, 30 Nov.** Terwijl *J. Zadok* een Israeliet gisteren bezig was een bok turf naar huis te brengen, krijgt hij een flaauwte, althans valt over boord in de vaart, blijvende met de beenen in de bok hangen. Gelukkig wordt dit ongeluk dadelijk bemerkt en *J. IJ. Nuis* springt toe en brengt hem met behulp van anderen op den wal. Vervolgens wordt hij door den timmerman *F. Seidel* menschlievend in huis genomen, verwarmd, en van drooge kleederen voorzien. Geheel tot zich zelven gekomen en in staat zijnde, om te kunnen gaan is hij door Seidel naar huis geleid.

* **Peize, 1 Dec.** Indien de thans ingevallen winter zoo met een drooge vorst voortgaat, zullen hier vele menschen om water verlegen worden; reeds nu zijn er velen, die hun vee bijna niet zoo veel drinken kunnen verschaffen als deze behoeven. Ook in de omliggende gemeenten; als Roden, Norg enz. heerscht gebrek aan water. — Als een staaltje, in hoever de struikrooverij hier gedreven wordt, dient dat onlangs zekere *H. Hagenauw* zijn knecht heen zond, om het vredingrijs of bos voor het weideland op te trekken, en deze op de plaats, waar het gezeten had, alles ontvreemd vond, ja zelfs de wring was mede weggenomen, zoo dat de knecht van de moeite van optrekken vrij was. — Naar men verneemt, is men thans druk bezig met het afbreken van het huis of de burgt *Terheil*, welke onlangs op afbraak is verkocht, en die geheel zal worden afgebroken.

* **Drouwen, 30 Nov.** Wij kunnen van hier melden, dat bij den landbouwer *H. Enzing* alhier een herfst-knol is gegroeid die de bijzondere zwaarte had van vier halve Nederlandsche ponden.

---

ook deze kon den geheimen zin niet vatten, het blad ging van hand tot hand de tafel rond, tot dat het weêr bij den Koning kwam. „Nu," vroeg deze, „wat denkt gij van deze zaak?" Hertzberg zeide: „Sire, om zulke teekeningen uit te leggen, moet men geleerder zijn dan ik." — „Nu, dan zal ik het u zeggen." voer de Vorst voort, vertelde het geheele voorval, en verklaarde de figuren gelijk de boer hem gezegd had. Plotseling stond deze op, terwijl hij brood en mes neêr legde, en riep: „Ja als ik het u niet had gezegd, dan zoudt gij het evenmin als uwe lieden geweten hebben." Thans kon de Koning zich niet langer bedwingen, hij borst in gelach uit en dit was het teeken tot een algemeen geschater. De boer echter zette zich ernstig neder en keek allen verbaasd aan. „Als men u wat leeren wil," zeide hij verdrietig „begint gij te lagchen." Een nieuw gelach volgde. Eindelijk ontving het gezelschap het teeken tot afscheid; de Koning bleef met zijnen gast alleen. Een papier uit zijn zak trekkende, zeide hij opgeruimd tot den boer: „Kom hier, eerlijke Pommer, geef dit papier aan uwen jonker. Daarin staat, dat hij u voor elken slag een gulden moet betalen, uw varken moet gij eerlijk naar uw geweten taxeren en hij moet u de waarde betalen. Bovendien moet hij u nog voor uw verzuim en voor de reiskosten twintig gulden uitkeeren. Ga thans heen, en reis gelukkig." — „Hoezee! God zal het u duizendmaal vergelden. Maar duivelsch, daar heb ik bijkans iets vergeten," voer de boer voort, terwijl hij zijn lederen buidel voor den dag haalde, „mijnheer moet ik nog betalen." Een page omziende vroeg hij: „Waar is de jongen gebleven." — „Dat kost niets," zeide de goede Vorst, „ga slechts, gij hebt nog een langen weg af te leggen en uwe vrouw zal u zeker wachten. — „Nu, leef dan wel!" Met dezen wensch reikte hij den Koning zijne grove hand, die deze vriendelijk drukte, en hem nogmaals eene gelukkige reis wenschte.

(Naar het Hoogduitsch.) *S. J. M.*

ALLERLEI.

Wij hebben thans, schrijft men uit Engeland, stoombooten, die met voordeel gestadig en onafgebroken 4000 mijlen kunnen afleggen met een spoed van 12 mijlen in het uur, en wel langs de onstuimigste en ongunstigste streek van den Oceaan. Twee belangrijke ontdekkingen zijn er voor onze scheepvaart gedaan: ten eerste, dat grooter lengte van een schip meer spoed aan hetzelve bijzet; en ten tweede, dat men door het gebruik van ijzer, en ook bij de aanwending van hout, den boeg van het schip geheel scherp kan maken met groote versnelling der vaart en zonder verzwakking van het schip. Ook is gebleken, dat schepen van groote lengte en evenredige breedte zeer wel bestuurd kunnen worden. Tot nog toe waren onze grootste stoombooten niet veel grooter dan 2000 ton beladbare ruimte; maar de West-Indische stoomboot-maatschappij doet thans eene stoomboot bouwen van 2720 ton, en de Peninsular and Oriental Company eene van 3200 ton; de eerstbedoelde zal door raderen, de tweede door eene schroef in beweging worden gebragt. Te Liverpool ligt eene Noord Amerik. stoomboot van 3000 ton. In de Vereenigde Staten is dezer dagen een schip te water gelaten van 4000 ton, en de Oostersche stoomvaart-maatschappij doet thans, om met de Peninsular and Oriental Company te kunnen mededingen een schip bouwen van vijfmaal zoo veel tonnenruimte en viermaal zoo veel paardekrachten als de grootste stoombooten der West-Indische maatschappij. Het is klaarblijkelijk, dat wij op het punt staan eene groote vordering te maken in de vaart op de Oceaan, zoo veel betreft het vermogen om groote afstanden met spoedige en onafgebroken vaart af leggen. Wij zullen waarschijnlijk eerlang schepen hebben, die eenen afstand van vijf of zes duizend mijlen zonder stilhouden afleggen met eene vaart van twintig mijlen in het uur.

CHARADES.

XXVI. Wat is het, dat hoe langer zoo grooter wordt, hoe meer men er afneemt?

XXVII. Mijn eerste deel is een zegen, mijn tweede een gebrek, en toch ziet men vaak mijne beide helften in het leven vereenigd.

XXVIII. 1, 2, 3, 4 en 5, trok eens de Belgen tegen,
5, 4, 3, 2 en 1, verkreeg een gouden degen;
Kent gij van 5, 4, 3, 2 en 1, geen kloek bedrijf?
Een Kolonel was eens 1, 4, 3, 2 en 5.

De oplossingen en de charades moeten franco ingezonden worden. Zoowel degene, die na 15 Nov. en voor 5 April e. k de meeste goede oplossingen, als degene, die de meeste charades inzendt, die opgenomen worden, zal, even als in den vorigen winter, eene premie van ƒ 12-„ ontvangen. De oplossingen zullen om de 14 dagen medegedeeld worden.

* **Coevorden, 1 Dec.** Door de zorgen van het Correspondeerend lid der Maatschappij tot afschaffing van sterken drank, den Heer *van der Scheer*, is hier eene afdeeling dier maatschappij tot stand gekomen, tellende elf gewone en twaalf of dertien honoraire leden. In de laatste vergadering werd door de heer *M. L. Kan* eene redevoering uitgesproken over de verdraagzaamheid, en eene bijdrage door den huisschilder *G. van Engen*, over het onzedelijke van het kroegloopen en het gebruiken van sterken drank. Aanvankelijk reeds mag men zich hier verheugen, in de vruchten dier nuttige instelling. Moge het edele koorn, dat thans niet alleen nutteloos verspild, maar tot bereiding van een vergiftig vocht dient, tot ondergang der maatschappij, ter bevordering van armoede en zedeloosheid, eerlang enkel ter bereiding van het voedzame brood gebezigd worden, waarom de gebruikers van sterken drank, voor hunne huisgezinnen, dikwerf zoo vernederend moeten bedelen!

RAADSVERGADERINGEN.

Meppel, 1 Dec. In de Vergadering van den Raad, gisteren gehouden, zijn o. a. de volgende punten behandeld: De Raad heeft met 6 tegen 4 stemmen besloten, niet mede te werken tot het verleenen van concessie voor een tweede trekschuitenveer van hier op Assen; het bestuur van Assen had daartoe ons bestuur uitgenoodigd, en de kamer van koophandel had er gunstig voor geädviseerd. — Er is kennis gegeven van wege den Min. van Binn. Zaken, dat de steenenbrug over het Mallegat alhier niet door het Rijk in onderhoud overgenomen noch in eene draaibrug veranderd zal worden, omdat daaraan te bezwarende voorwaarden voor het Rijk verbonden zouden zijn. — Er is een adres aan den Koning vastgesteld, betrekkelijk het tractement van den Burgemeester, hetwelk naar het oordeel van den Raad te hoog zou zijn opgevoerd. De Raad beklaagt zich daarin over de handelwijze, die in dezen door Ged. St. is gehouden, die den Raad wel over een tractement van *f* 600 maar niet van *f* 800 hebben gehoord.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

In de zitting van 1 dezer is *H. H. Kregel*, landbouwer te Ruinerwold, *vrijgesproken* van het hem te laste gelegde wanbedrijf van opligterij, waarvoor hij door de Regtbank was veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf, *f* 500-„ boete en in de kosten. — *Bevestigd* is het vonnis der Regtbank, waarbij *H. Hofkamp* te Roswinkel is veroordeeld tot eene boete van *f* 200-„ wegens het graven van turf zonder consent. — De zaak van *A.* en *K. Steunebrink*, tegen dien dag gedagvaard, is niet behandeld, maar is gelast deze personen op nieuw te dagvaarden tegen 15 Dec. e. k.

Arrondissements Regtbank te Assen.

Den 30 dezer zijn *veroordeeld J. B. S.*, arbeider te Zandberg, wegens frauduleusen invoer tot 14 dagen gevangenisstraf; — *J. L.*, arbeider te Zandberg, wegens hetzelfde feit, tot 3 maanden gevangenisstraf; — *H. S.*, Schutmeester onder Havelte, wegens beleedigende uitdrukkingen, in eene geldboete van *f* 3-„ en eene van *f* 8-„; — *L. R.*, arbeider te Zandberg, *J. N.*, weduwe *J. J. S.*, te Buinermoeras, en *P. M.*, landbouwer te Schaalbergen, wegens het graven van turf zonder consent, ieder tot eene boete van *f* 200-„ en verbeurdverklaring der turf; — *J. B.*, oud 12 jaren, wonende te Onstwedder Horsten, wegens frauduleusen invoer, tot eene maand gevangenisstraf, met verbeurdverklaring van het zout en de zak.

INGEZONDENE STUKKEN.

Onder de vele adressen, die uit de Provincien Groningen en Drenthe aan de Tweede Kamer zijn aangeboden ter afschaffing van den turf-accijns, is het volgende ons ter opneming gezonden:

AAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Mijne Heeren!

Nog al zuchten wij ondergeteekenden, verveeners in de Provincie Drenthe en Groningen, onder den drukkenden last van den turf-accijns.

Jaren lang hebben wij gepetitionneerd, en onze bezwaren tegen de accijns-wet kenbaar gemaakt, zoowel bij de Hooge Regering als bij de Volksvertegenwoordigers, en mogten wij ons nu en dan op schoone beloften van de zijde der Regering verheugen, de toestand blijft maar dezelfde, en men laat ons maar aan ons lot over. Onze klagten vinden geen hartelijken weerklank! en wat is hiervan de reden, daar wij uit de handelingen van U, Mijne Heeren! de afschaffing van den accijns op het schaap- en varkensvleesch zien, dat het toch de wezenlijke bedoeling is, om de mindere standen van drukkende belastingen te bevrijden. De bedoeling was er wel, maar men heeft daarmede het doel niet bereikt! Men zal ons te vergeefs een enkel huisgezin zoeken aan te toonen, waar het onbelaste vleesch thans meer genuttigd wordt dan onder den accijns-last. Neen! na den ophef van den accijns is het vleesch duurder geworden en de geringe man is er niet bij gebaat. Zal dat ook het geval zijn met de afschaffing van den turf-accijns, zal daar de geringe man ook niet door gebaat worden? Ziedaar eene vraag, die ieder met ons toestemmend zal moeten beantwoorden.

De turf toch, die thans nutteloos bij millioenen tonnen op het veld vernietigd is, om quasi den accijns daarvoor terug te krijgen, was een heerlijk verwarmings-middel gewcest in de schamele woningen der arbeidende klassen.

De kosten, die daarvoor (tot die vernietiging namelijk) door den veenman zijn aangewend, hadden kunnen besteed worden aan het fabriceren van andere turf, en daardoor het product goedkooper gemaakt.

Het product goedkooper gemaakt! Ziedaar Mijne Heeren! juist de zaak; de brandstof moet goedkooper worden door de *afschaffing* van den accijns, en dat zal het geval zijn, en dat is geene begoocheling, dat is waarheid, ja! eene tastbare waarheid. De armen zullen dan ten minste aan verwarmings-middelen geen gebrek meer lijden, en zullen zij zich bij een verwarmend vuur kunnen verkwikken, in plaats van, zooals thans, die verkwikking te zoeken in geestrijke dranken, die hen voor alles ongeschikt maken.

Het huisselijke leven wordt door eene goedkoope brandstof aangemoedigd en verbeterd, en de toestand der maatschappij met een!

De verveener moet thans op alle mogelijke wijzen zoeken den accijns weder te bemagtigen, die hij wegens nakrimp, bederf op het veld, verspilling, verbrokkeling, diefstal van zijn product, ontrouw van anderen enz. aan den lande moet betalen, en daar door uitzuinigen op arbeidsloonen en den ondergrond onbebouwd laten liggen.

Maar wat is het geval met de afschaffing van den accijns op het vleesch? die zal den prijs *niet* verminderen! — Dit is eene bewezene waarheid bij de opheffing van den accijns op schaapvleesch en varkenvleesch.

Het is eene bewezene waarheid, om vleesch kan de arbeidende klasse zich redden, de ondervinding heeft dit geleerd, maar om brand niet. Brand is een der allereerste levensbehoeften; — en ons land verschaft dien overvloedig, maar een drukkende accijns maakt dien voorraad ontoegankelijk voor de arbeidende klasse.

Niet alleen dus, Mijne heeren! om den druk, dien *wij* van den turf-accijns moeten verduren, en die u uit duizende requesten kenbaar is, maar ook de verligting van de lasten voor de mindere klassen moge een spoorslag zijn, om pogingen aan te wenden tot afschaffing van den turf-accijns.

Redenen waarom wij met allen eerbied verzoeken, dat het u Mijne heeren! moge behagen,

De noodige voorstellen tot afschaffing van den turf-accijns te doen.

November, 1853. *Hetwelk doende.*

Goedkoop Vleesch.

Sedert eenigen tijd is men er op bedacht geweest, zeker, omdat de levensmiddelen zoo duur zijn, den menschen alhier goedkoop vleesch te bezorgen, ja bijna voor niet. De eer dier belangrijke inventie behoort de brave en kundige heeren Geb. R . . ., respectivelijk te Coevorden en Hardenberg residerende. Deze edeldenkenden wisten voor een spotprijsje eene groote partij hydropische of, in de taal van het platteland, gallige schapen op te koopen en begunstigden deze plaats nog meer dan die hunner geboorte, door dezelve ten overstaan van den Notaris alhier publiek te doen veilen. De edelmoedigen hebben de betaling op tijd gesteld en de vellen terug bedongen. Vele schapen, hoewel niet meer dan verre beneden de gulden kunnende gelden, werden evenwel gulhartig gegund. Er is zelfs de ongehoorde lage prijs van 40 ct. voor een geheel schaap besteed. Vele echter vonden hunne koop evenwel te duur! Vele behoeftigen, denkende zich eens goedkoop met eene lekkere bete te vergasten, waagden het echter niet, het zieke vleesch te nuttigen en wierpen hunnen ganschen koop in de Vecht. De meesten evenwel hebben het genuttigd of zullen zulks welldra doen. In hoeverre zoodanige speculatie op de beurs der mindergegoeden aanmoediging en navolging, gelijk zij reeds gevonden heeft, verdient, laten wij aan de zienswijze der policie en aan het gevoelen der geneeskundigen over. Men verneemt echter, dat men het plan heeft gevormd voor bovengenoemde heeren eene gedenkpenning te doen vervaardigen, waarvan de eene zijde zal prijken met eene afbeelding der zeven magere koeijen van Pharäo en tot randschrift zal hebben: *sic itur ad astra*, terwijl de andere kant eene *doornstruik zonder rozen* met het randschrift: *Auri sacra fames* zal bevatten!

HARDENBERG, 1 Dec.

ADVERTENTIEN.

Mijne geliefde Echtgenoot B. S. B. OTTENHOFF, beviel heden van eene DOCHTER.

GRONINGEN, 30 November 1853.

H. W. SLOTHOUWER.

OP NADER TE BEPALEN TIJD EN PLAATS
maar in dezen winter,
gedenken de Erven van den heer W. J. MEINSMA, **publiek** aan den

KOOP TE BRENGEN:

Eene **BEHUIZINGE** en **TUIN**, staande en gelegen te Assen, bij de oude Koornmolen aan den Molenweg.

ZEGT HET VOORT.

De GEANNONCEERDE VERKOOP der **VASTE GOEDEREN** van Wijlen den heer Dr. PETRUS GASINJET, op den 12den December 1853 te Leek te houden, wordt provisioneel

UITGESTELD

en zal nader worden bekend gemaakt.

Mr. H. P. WICHERS,
Notaris.

HEDEN ZATURDAG 3 DEC. 1853
'S AVONDS ZEVEN URE,

PALMSLAG

1o. van het **HUIS**, van KOOPMEINERS te Assen, aan den Beilerweg.

2o. **ERFPACHT** van HENDRIK TOP aan het Aardsche veld.

3o. **HUIS en GROND**, op Kloosterveen in gebruik bij ROELOF BUINING.

In het logement van ALBERT HOFSTE.

H. H. VAN LIER.

OP ZAURDAG 10 DECEMBER 1853,
DES VOORDEMIDDAGS TE 10 UUR TE BEGINNEN,
zullen te Zeijen, gemeente Vries, ten overstaan van Mr. A. HOMAN, Notaris te Vries,

PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:

Min of meer **100 bijzonder zware EIKEN BOOMEN**, waaronder geschikt voor MOLEN-ASSEN en verder voor allerlei TIMMER- en SCHEEPSWERK, OP STAM STAANDE te Zeijen voormeld, en toebehoorende aan de Erven Wed. H. KREMER.

A. HOMAN.

OP DINGSDAG 6 DECEMBER 1853,
des morgens te 10 uren, te velde
BOEKWEITLAND-VERHURING,

van pl. m. 13 bunders **VEEN**, in het Peloërveld onder Assen, aan den weg naar Ter Aart;

en van pl. m. 2 bunders **VEEN**, in het zoogenaamde *Onbekende* bij Loon, alles ten verzoeke van den heer T. BRAAMS en Cons. te Eext.

Notaris Mr. C. E. KNIPHORST.

De Notaris J. J. DE BLÉCOURT te *Wildervank* zal namens zijne PRINCIPALEN

PUBLIEK VERKOOPEN NAVOLGENDE
VEENPLAATSEN:

1o. De **VEENPLAATSEN**, Nummers 29, 30, 69 en 70, Noordzijde in de Veenmarkte van Buinen, gemeente Borger, ieder ter grootte v[…] **15 bunder, 26 roeden en 40 e[…] len.**

2o. De NOORDER en ZUIDER **DWAR[…] PLAATSEN**, Nummer 57, gelegen in [...] Markte van Exelderboereveen, gemeente [...]doorn, te zamen ter grootte van **33 bu[…]der, 2 roeden, 20 ellen.**

3o. Een ZES EN ZEVENTIGSTE AANDEEL, i[…] het **MANDEELIG VEEN**, beneden [...] dwarsplaatsen aldaar, voor dit aandeel gro[…] **6 bunder, 28 roeden en 7 e[…]len.**

Deze **VERKOOP** zal gehouden worden, ten *VE[…]LAATSHUIS* te Stads-kanaal, gemeente Wildervan[…] bewoond door H. E. SAP, verlaatsmeester aldaar, o[…]

ZAURDAG DEN 10 DECEMBER 185[…]
DES VOORDEMIDDAGS TE ELF UUR

J. OOMKENS J.ZOON te *Groninge[…]* heeft bij alle *Drentsche Boekhandel[…]ren* verkrijgbaar gesteld:

DRENTSCHE GESCHIED-, LAN[…] HUISHOUDKUNDIGE en NIJVE[…] HEIDS-ALMANAK voor het jaa[…] **1854**, ... *f* „—30

De bijval, aan dit Jaarboekje in het afgeloopen jaar ten deel gevallen, heeft den Uitgever aangemoedigd, op den ingeslagenen weg voort te gaan; ze[…] weinige exemplaren van den eersten jaargang zijn n[…] te bekomen.

M. D. TEENSTRA, LANDHUISHOUD[…]KUNDIGE ALMANAK TEN DIENSTE VA[…] DEN LAND- EN BUITENMAN, ... *f* „—30

Verder geeft hij uit:

Zakboekje voor dagelijksche aante[…]kening, Dagboekje voor praktiserend[…] Geneesheeren met **zwangerheidskalen[…]der** en **Kantoor-plak-Almanak.**

Laatste Berigten.

Bij de heden morgen plaats gehad hebbende opening va[…] stembriefjes ter verkiezing van een lid van de Tweede Ka[…]mer in het Hoofd-kiesdistrict Assen is gebleken, dat ware[…] uitgebragt 719 stemmen, waarvan 7 van onwaarde; hierva[…] had de heer Mr. *L. Graaf van Heiden Reinestein* 486, de hee[…] Mr. *G. L. Kniphorst* 157, de heer Mr. *J. P. P. Baron va[…] Zuijlen van Nijevelt* 44, de heer Mr. *H. Vos* 9 en 15 persone[…] minder stemmen, zoodat de heer **Mr. L. Graaf VA[…] HEIDEN REINESTEIN** met volstrekte meerderhei[…] is herkozen.

— Den 1 dezer hebben de commiesen te Dalen eene koe va[…] den Burgemeester benaderd, die deze niet verkoos hooge[…] aan te geven; de ambtenaren namen de koe mede, en, daa[…] ze dezelve zelve wilden slagten, plaatsten ze dezelve ergen[…] op stal, maar den volgenden morgen was de koe weg, e[…] men is nieuwsgierig, waar dezelve is gebleven.

— Den 2e dezer was op de laatste beestemarkt te Groningen weinig aanvoer, de prijzen als den vorigen marktdag; vette koeijen golden van 21 tot 23 á 24 cent per half Ned. pond; schapen en lammeren veel aangevoerd, doch trag[…] verkoop.

— Sedert eenige dagen werd de ingezetene *B. Walter* al[…]hier, die eene afzonderlijke kamer bewoonde, niet door de buren opgemerkt; ongerust geworden, drongen deze heden morgen met geweld in de woning en vonden hem dood op zijn bed liggen.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 25 Nov.—2 Dec. Bev. J. Dirker, geb. Drijver, va[…] z. — Overl. A. Boxma, 3 j. 4 m.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 2 Dec.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	*f* 0.00	Boekweit, zand 65 N.pd. *f*	7.8[…]
„ N. Oml.	68	„	„12.85	„ „ 67 „ „	8.2[…]
dito.	70	„	„13.35	„ veen 64 „ „	7.3[…]
„ „ Old.	68	„	„12.65	„ „ 66 „ „	7.8[…]
„ „ „	70	„	„13.15	Paardeboonen.. *f* 6.50 à	8.6[…]
Rogge, N. Inl.	66	„	„ 9.80	Groene Erwten. „ 11.00 à	13.[…]
„ O. „	68	„	„11.00	Graauwe „ „ 11.00 à	13.[…]
„ „ „	70	„	„11.60	Koolzaad . . . *f* 11.75 à	12[…]
Haver, N. dikke	40	„	„ 3.90	Gort, grove . „ 12.50 à	13.[…]
„ „	48	„	„ 4.70	Gort, parel . „ 15.00 à	18.[…]
„ Voer	35	„	„ 3.15	Olie, raap per vat 38.50 à	39.[…]
„ „	40	„	„ 3.75	Raapkoeken. . . . . à	00.[…]
„ Zwarte	35	„	„ 3.15	Lijnkoeken . . . . 00.00 à	00.[…]
„ „	40	„	„ 3.75	Boter ¼ ton. . . . 00.00 à	00.[…]
Garst, N. wint.	54	„	„ 6.10	Boter ⅛ „ . . . . à	00.[…]
„ „ „	56	„	„ 7.50		
„ „ zomer	54	„	„ 6.20		
„ „ knob.	60	„	„ 7.60		

ASSEN, 1 Dec. Rogge *f* 10,50, *f* 10,20, *f* 10,00. Boekweit 7,50, 7,00, 6,75. Boter 80 a 00 ct. het Ned. pd. Aardappelen *f* 2,50 a *f* 2,00. Prijs van het brood *f* „-74 de 6 N. ℔.

COEVORDEN, 28 Nov. Rogge *f* 11,00. Boekweit *f* 7.25. Boter Ned. pd. 75 ct. Zetting f 0.74.

MEPPEL, 1 Dec. Rogge, *f* 10.25 à *f* 10.40; Boekweit, *f* 6.50 *f* 8.00; Boter $1\frac{1}{2}$ Ned. pd. *f* 1 20 á *f* $1,37^5$; Boter per ⅛ v[…] *f* 18,00 à *f* 18.75. Zetting *f* 0.74.

HOOGEVEEN, 29 Nov. Rogge *f* 11.00. Boekweit *f* 7.50. Haver *f* 0.00. Boter N. pd. 80 ct. Zetting *f* 0.74. Honig N. pd. *f* 0,00.

AMSTERDAM, 30 Nov. **TARWE** en **ROGGE** tot vorige prijzen met eenigen handel. **TARWE:** 130, 131 ℔ bonte Poolsche *f* 485, 487; 128 ℔ dito *f* 465, 470; 132 ℔ Kubanka *f* 450. **ROGGE:** 121, 122 ℔ Pruissische *f* 317, 322; 120 ℔ Gala[…] *f* 310; 118 ℔ oude Odessa *f* 302; 120 ℔ nieuwe Petersburg[…] *f* 314; 117 ℔ nieuwe Archangel *f* 304; 116, 117 ℔ oude Ge[…] *f* 300, 304; 127 ℔ nieuwe Riga *f* 302. — **GARST, HAVER** e[…] **BOEKWEIT** zonder handel.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1 Dec. 1853.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	$61\frac{3}{16}$
„ „	3	„	$73\frac{3}{16}$
„ „	4	„	$92\frac{1}{8}$
Amort. Synd.	3½	„	$91\frac{3}{8}$
Handelm.	4½	„	
O. I. Leening	4	„	
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	$103\frac{7}{8}$
Dito 1828/29	5	„	$102\frac{1}{2}$
Cert. 1831/33	5	„	$94\frac{1}{4}$
Dito 1840	4	„	$89\frac{1}{8}$
Dito Stieglitz	4	„	$87\frac{1}{2}$
Ins. in Assign.	6	„	
Cert. van dito	6	„	69

			GEBLEV[…]
Polen. Oblig.	4	pct.	
Spanje. Oblig.	1	„	21[…]
Obligatiën	3	„	45[…]
Binnenl.	3	„	40[…]
Amortisable			
Bewijz. Coup.			5[…]
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	
„ „	4	„	
„ Metal.	5	„	75[…]
„ „ N.	5	„	89[…]
„ „	2½	„	39
Belgie, Cert.	2½	„	
Rothschild	2½	„	49[…]
Portug., Lond.	5	„	
„	4		
Amerika Bank-Act.			4

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ
VAN M. T. Sz. GRATAMA, te ASSEN.